

Zárszó

az Oda Wischmeyer által szerkesztett hermetikai kézikönyv
magyar fordításának bemutatóján

Mindenekelőtt üdvözölni kívánom én is e nagyszerű vállalkozásnak immár kezünk ügyében levő gyümölcsét: az Oda Wischmeyer és munkatársai által szerkesztett tekintélyes kézikönyv magyar fordítását, amelyet odaállíthatunk többek között a Tőkés István *A bibliai hermeneutika története* és a Fabiny Tibor szerkesztette Hermeneutikai füzetek sorozata mellé. És hadd fejezzem ki hálámat a magam és – miért ne – a majdani olvasók nevében is az ötletgazda, szerkesztő és szaklektor Benyik György professzornak, a fordítóknak, valamint Németh Attila fordítónak és nyelvi lektornak, hogy megkönnyítették a dolgát mindazoknak, akik magyar nyelvterületen a bibliai hermeneutikát művelik és gyakorolják, illetve ez iránt tanúsítanak érdeklődést.

E kézikönyv kapcsán, amely a bibliai hermeneutika 18. évszázadát fogja át, zárszóként csupán egyetlen kulcsfogalomra szeretnék reflektálni. Ezt már az első, az Órigenész hermeneutikájáról szóló tanulmány is kiemeli, hogy tudniillik a Biblia Istentől ihletett, és ennek szövegét az exegéta csak az erkölcsi feddhetetlenségnek és az imádságnak köszönhetően képes helyesen olvasni és értelmezni; és hogy az exegéta ihletettsége bizonyos értelemben Isten kinyilatkoztatásának egyik formája. Ezek a szavak a Biblia sajátos tekintélyét, valamint az exegéta különle-

ges státusát és felelősségét hangsúlyozzák.

Az inspiráció, a Szentlélek általi ihletettség olyan kritérium, amelynek alapján, hogy úgy mondjam, véglegesen eldőlj, hogy a bibliai hermeneutika nem az általános hermeneutika része, és nem pusztán csak a Biblia világa és nyelvezete miatt sajátos, hanem ténylegesen speciális. Olyan kritérium ez, amelyet nemcsak az apostoli atyák, illetve az egyházatyák kora ismert és vallott. De hogy a szó ne nyúljon hosszúra, példaként csupán az első században élt Josephus Flavius és Alexandriai Philón írásai alapján szeretném kiemelni azt a felfogást, hogy a szent iratokat csakis az olyan inspirált személy magyarázhatja hitelesen, aki ezzel együtt etikai értelemben, azaz megszentelődött életvitelével is igyekszik alkalmassá válni a hiteles írásmagyarázatra.

Viszont ezek mellett az ószövetségi papság és a próféták szolgálata, majd később még inkább az írástudók, illetve a farizeusok irányzatának munkálkodása tükrözi, hogy az írástértelemezés és írásmagyarázat tanulás, felkészülés, kompetencia kérdése is. Tehát a papság és a próféták mellett lettek írástudók: tudósok, tudós írásmagyarázók. Ebben az összefüggésben sokat mond a farizeusok neve is, amely mindenekelőtt azt fejezi ki, hogy ők a helyes írásmagyarázat művelői. Ezek az írástudók

és írásmagyarázó rabbik nem pusztán az ihletettség ajándékának képesítésével, hanem az írásmagyarázat rögzített szabályainak és tradíciójának birtokában exegetáltak és magyarázták az írásokat.

Feltétel az *inspiráltság*, a *szakmai ismerettel* szerzett kompetencia és a *megszentelt élet*. Manapság is, amikor mindenkinek mindenről lehet egyéni véleménye – mindezek nélkül.

Ez a kötet a maga vaskosságának tekintélyével is bizonyosága annak, hogy a bibliai hermeneutika és írásmagyarázás is tudomány. Emellett az, hogy az inspiráltság kérdése elmaradhatatlanul előjön a szerzők írásában, azt tudatosítja, hogy a bibliai hermeneutika igenis speciális.

Adorjáni Zoltán

Elhangzottak 2023. február 9-én a Magyar Unitárius Egyház kolozsvári Vallásszabadság Házában megrendezett könyvbemutatón,

abol ft. Kovács István unitárius püspök üdvözlő szavai és Czire Szabolcs docens (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet) felvezető gondolatai után Benyik György professzor, a magyar kiadás szerkesztője és lektora, valamint Németh Attila tanár, a könyv fordítója és lektora beszélt a kézikönyv elkészüléséről és jelentőségéről, ezt követően pedig Fóris-Ferenczi Rita dékánhelyettes (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Pszichológia és Neveléstudományi Kar) is méltatta a hermeneutikai kézikönyvet.

A magyar kiadás szerkesztője

Benyik György

Nyelvi lektor

Németh Attila

Kötettern, borítótern, tördelés

Szőnyi Etelka

Fordítók

Hamvas Endre, Koczinszky Éva,

Nemes Krisztina, Németh Attila,

Szabó Miklós, Tóth Béla

Lektorok

Aracsi Ervin János, Baán Izsák,

Bácskai Károly, Bacsó Benjámín,

Benyik György, Béres Tamás,

Borsi Attila, Czire Szabolcs, Engyh

Sándor, Fabiny Tibor, Farmati

Anna, Ferencz Ádám, Fröhlich Ida,

Heidl György, Hoványi Márton,

Kocsi György, Kocsis Imre,

Kormos Erik, Kustár György,

László Virgil, Marjovszky Tibor,

Martos L. Balázs, Németh Áron,

Pecsuk Otto, Petneházi Gábor,

Rokai Zoltán, Schmal Dániel,

Tóth Beáta, Whitehouse Domokos,

Zamfir Korinna, Zsengellér József